

Od standarda do digitalne transformacije

Najvažnije aktivnosti Instituta za standardizaciju Crne Gore u okviru projekta InDiCo Global tokom maja i juna 2026. godine.

Posjeta predstavnika ISME organizacijama CEN i CENELEC - Brisel

Brisel, 5. maj i 6. maj 2026. godine

U okviru projekta InDiCo Global – Driving Digital Policies and ICT Standards Worldwide, 5. i 6. maja 2026. godine, za predstavnike Instituta za standardizaciju Crne Gore (ISME), realizovana je studijska posjeta evropskim organizacijama za standardizaciju CEN i CENELEC u Briselu.

Delegaciju ISME činili su: mr Rada Janjić, pomoćnica direktora u Sektoru za standarde; mr Željko M. Gurešić, šef Odjeljenja za informaciono-dokumentacione poslove; Matilda Adrović, stručna saradnica za informacioni sistem; Tatjana Marković, stručna saradnica u Odjeljenju za međunarodnu saradnju.

Posebna pažnja posvećena je procesu digitalizacije standardizacije i savremenim alatima za online razvoj standarda. Predstavnici CEN i CENELEC predstavili su projekat SMART standarda, koji omogućava razvoj standarda prilagođenih mašinskoj obradi i digitalnoj primjeni, kao i modul OSD (Online Standards Development) – centralni alat za online izradu i razvoj standarda.

Sagovornici su ocijenili da uključivanje Crne Gore u evropske standardizacione tokove predstavlja važan korak ka jačanju konkurentnosti privrede, unapređenju regulatornog sistema i daljoj integraciji države u evropsko tržište i institucionalni okvir Evropske unije.

Implementacija ICT i BIM standarda za održivi rast Crne Gore

Podgorica, 15. maj 2026. godine

U organizaciji Instituta za standardizaciju Crne Gore (ISME), 15. maja, u Podgorici, održana je konferencija „Implementacija ICT i BIM standarda za održivi rast Crne Gore“, realizovana u okviru projekta InDiCo Global – Driving Digital Policies and ICT Standards Worldwide, finansiranog od strane Evropske komisije kroz program Horizon Europe.

Poseban fokus konferencije bio je usmjeren na BIM standarde, upravljanje informacijama (Information Management), digitalizaciju građevinske industrije i praktične smjernice za implementaciju evropskih i međunarodnih standarda u Crnoj Gori.

Učesnici konferencije imali su priliku da čuju iskustva međunarodnih i domaćih eksperata, kao i primjere dobre prakse iz oblasti BIM-a, standardizacije i digitalne transformacije građevinskog sektora. Svoja znanja i iskustva predstavili su dr Marzia Bolpagni, gđa Marina Korol, gđin Tahir Mavrić, prof. dr Marina Rakočević sa Građevinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, kao i predstavnici privatnog sektora, dajući značajan doprinos razmjeni stručnih iskustava i promociji savremenih pristupa digitalnoj gradnji.

Konferencija predstavlja nastavak aktivnosti započelih BIM interaktivnom radionicom održanom u aprilu ove godine, a realizovana je uz podršku partnera projekta: Građevinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, Inženjerske komore Crne Gore, Komora arhitekata i planera Crne Gore i Privredne komore Crne Gore. Tokom konferencije naglašena je potreba za snažnijom saradnjom institucija, akademske zajednice i privrede u procesu usklađivanja sa evropskim standardima i savremenim praksama digitalne gradnje.

Funded by
the European Union

Training of Trainers – BIM and Information Management

Podgorica, 14. i 15. maj 2026. godine

U organizaciji Instituta za standardizaciju Crne Gore, u Podgorici je 14. i 15. maja 2026. godine uspješno realizovan dvodnevni program „Training of Trainers – BIM and Information Management“, organizovan u okviru projekta InDiCo Global – Driving Digital Policies and ICT Standards Worldwide, finansiranog od strane Evropske komisije kroz program Horizon Europe.

Program je bio organizovan kroz kompletan informacioni ciklus BIM procesa:

Define → Plan → Produce → Share → Use, pri čemu je svaki korak obuhvatao: objašnjenje standarda i procesa, demonstraciju alata i workflow-a, praktičan rad učesnika, diskusiju i refleksiju o primjeni u Crnoj Gori. Posebnu pažnju izazvao je dio posvećen openBIM pristupu, IFC standardu i interoperabilnosti između različitih softverskih platformi, gdje je naglašena važnost otvorenih standarda za dugoročnu razmjenu i pouzdanost podataka u građevinskom sektoru. Predavanja i radionice vodili su međunarodni i domaći eksperti: Dr Marzia Bolpagni (IT), Marina Korol (ME) i Tahir Mavrić (CH).

Učesnici su kroz diskusiju istakli značaj ovakvih edukacija za razvoj BIM kompetencija u Crnoj Gori, posebno naglašavajući potrebu za većim brojem praktičnih primjera, pilot projekata i postepenim uvođenjem standardizovanih digitalnih procesa u domaću građevinsku praksu.

**Funded by
the European Union**

Informaciono modelovanje objekata (BIM)

Podgorica, 25. maj 2026. godine

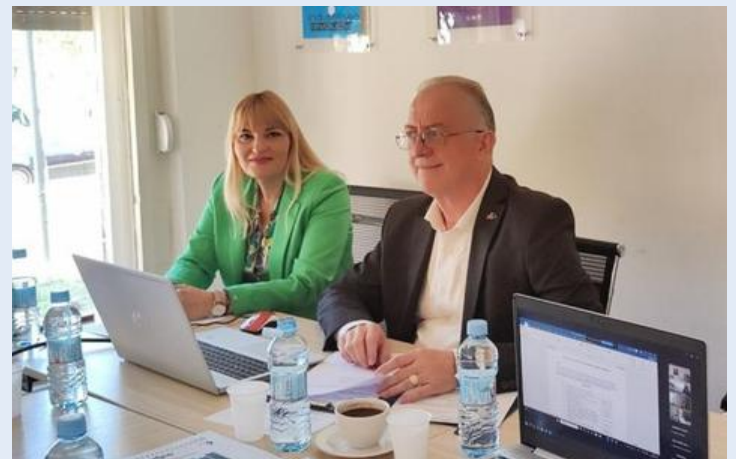
Institut za standardizaciju Crne Gore osnovao je novi tehnički komitet ISME/TK 019: Informaciono modelovanje objekata (BIM), sa ciljem jačanja institucionalnih i tehničkih kapaciteta za razvoj, usvajanje i primjenu digitalnih i ICT standarda u Crnoj Gori, sa posebnim fokusom na oblast informacionog modelovanja građevinskih objekata (BIM).

Predmet rada tehničkog komiteta ISME/TK 019 obuhvata standardizaciju strukturisanih semantičkih informacija o životnom ciklusu izgrađenog okruženja. Aktivnosti komiteta biće usmjerene na razvoj i praćenje standarda, specifikacija i izvještaja kojima se definišu metodologije za opisivanje, razmjenu, praćenje, evidentiranje i bezbjedno upravljanje podacima o projektovanim i izgrađenim objektima, njihovim komponentama, procesima i semantičkim informacijama, uključujući povezivanje sa geoprostornim i drugim spoljnim podacima.

Članovi tehničkog komiteta ISME/TK 019 su predstavnici:

- Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine;
- Građevinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore;
- Inženjerske komore Crne Gore;
- Privredne komore Crne Gore;
- Kompanija 3D EXPERTS DOO Ulcinj, Alumil Montenegro d.o.o. Podgorica, DOO Fond za zaštitu životne sredine, BIM TECH DOO Budva, A12 PROJECT d.o.o. Podgorica, XENERGY d.o.o. Podgorica i DIBS 42 d.o.o. Nikšić.

Za predsjednika tehničkog komiteta imenovan je prof. dr Miloš Knežević, dipl. inž. građ., predstavnik Građevinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, dok je sekretar komiteta Ljiljana Šoškić, dipl. inž. građ., zaposlena u Institutu za standardizaciju Crne Gore.

Posjeta ISME BIM tima Češkoj agenciji za standardizaciju

Prag, 25. i 26. maj 2026. godine

U okviru međunarodnog projekta InDiCo Global – Driving Digital Policies and ICT Standards Worldwide, predstavnici ISME BIM tima realizovali su dvodnevnu studijsku posjetu Češkoj agenciji za standardizaciju (ČAS) u Pragu, 25. i 26. maja 2026. godine.

Delegaciju ISME BIM tima činili su: Ljiljana Šoškić, vodeća inženjerka ISME za građevinarstvo i sekretarka Tehničkog komiteta za BIM tehnologiju; docent dr Marija Jevrić, Građevinski fakultet Univerziteta Crne Gore i članica Tehničkog komiteta za BIM tehnologiju; Balša Rakčević, arhitekta i sekretar Odbora udruženja građevinarstva i industrije građevinskog materijala Privredne komore Crne Gore, član Tehničkog komiteta za BIM tehnologiju; Slobodan Petrović, arhitekta i izvršni direktor kompanije A12 Project, član Tehničkog komiteta za BIM tehnologiju.

Jedna od centralnih tema sastanka odnosila se na izradu nacionalne strategije implementacije BIM-a u Češkoj Republici, koju je Vlada Republike Češke usvojila 2024. godine. Predstavnici ČAS-a predstavili su proces razvoja strategije, rad interdisciplinarnе radne grupe, kao i uključivanje relevantnih zainteresovanih strana u definisanje strateških pravaca razvoja BIM-a na nacionalnom nivou.

Tokom posjete, članovi ISME BIM tima imali su priliku da se upoznaju i sa najnovijim trendovima u oblasti informacionog menadžmenta, uključujući koncept Reference Designation System (RDS), kao i proces razvoja Data Dictionary sistema. Istaknuto je da standardizovana i precizno definisana terminologija predstavlja osnov za efikasnu međunarodnu saradnju, razmjenu dokumentacije, kao i buduću primjenu mašinskog učenja i vještačke inteligencije u građevinskoj industriji.

Funded by
the European Union

Building Information Modelling (BIM)

Beč, 11. jun 2026. godine

U okviru međunarodnog projekta InDiCo Global – Driving Digital Policies and ICT Standards Worldwide, predstavnici BIM tima Instituta za standardizaciju Crne Gore (ISME) učestvovali su na 24. plenarnom zasijedanju tehničkog komiteta CEN/TC 442 – Building Information Modelling (BIM), koje je održano 11. juna 2026. godine u prostorijama Austrijskog instituta za standardizaciju u Beču.

Delegaciju Crne Gore činili su Ljiljana Šoškić, vodeća inženjerka ISME za građevinarstvo i sekretarka Tehničkog komiteta za BIM tehnologiju, Svetlana Vuksanović, načelnica Direkcije za unapređenje politike u građevinarstvu i članica Tehničkog komiteta za BIM tehnologiju, i Balša Rakčević, arhitekta i sekretar Odbora udruženja građevinarstva i industrije građevinskog materijala Privredne komore Crne Gore, član Tehničkog komiteta za BIM tehnologiju.

Tokom sastanka predstavljeni su izvještaji o radu tehničkog komiteta i njegovih radnih grupa, koje se bave razvojem BIM terminologije, standardima za razmjenu podataka, specifikacijama za isporuku informacija, digitalnim rječnicima podataka, primjenom BIM-a u infrastrukturnim projektima, razvojem kompetencija, digitalnim blizancima, strateškim planiranjem i digitalizacijom građevinskih proizvoda.

U okviru zasijedanja predstavljeni su i rezultati saradnje sa ključnim međunarodnim organizacijama i inicijativama, uključujući Evropsku komisiju, BuildingSMART International, ISO/TC 59/SC 13, kao i aktivnosti vezane za Digital Building Logbook i Digital Product Passport.

Zaključeno je da će CEN/TC 442 nastaviti rad na prioritetnim BIM standardima, uz poseban fokus na usklađivanje evropskih i međunarodnih standarda, razvoj standarda za digitalne blizance, unapređenje BIM kompetencija i dalju digitalizaciju građevinskih proizvoda.

Panel diskusija

Podgorica, 12. jun 2026. godine

U saradnji sa Naučno-tehnološkim parkom Crne Gore, Institut za standardizaciju Crne Gore (ISME), organizovao je 12. juna 2026. godine panel diskusiju na temu standarda MEST ETSI EN 303 645 - Sajber bezbjednost IoT uređaja i značaj standardizacije za digitalni ekosistem Crne Gore. Događaj je realizovan u okviru projekta InDiCo Global – Driving Digital Policies and ICT Standards Worldwide, koji finansira Evropska komisija kroz program Horizon Europe.

Panel diskusija okupila je predstavnike državnih institucija, regulatornih tijela, telekomunikacionih i IT kompanija, proizvođače i distributere IoT uređaja, akademsku zajednicu, organizacije za sajber bezbjednost, kao i druge relevantne aktere koji učestvuju u razvoju, primjeni i zaštiti digitalnih proizvoda i usluga.

Uvodnu riječ uputili su Zoran Glomazić, direktor ISME, i mr Marash Dukaj, ministar javne uprave, ističući značaj usklađivanja sa evropskim standardima u oblasti sajber bezbjednosti i digitalne transformacije.

Partneri Instituta za standardizaciju Crne Gore na ovom događaju bili su: Naučno-tehnološki park Crne Gore, Građevinski fakultet Univerziteta Crne Gore, Inženjerska komora Crne Gore i Privredna komora Crne Gore – institucije koje svojim djelovanjem značajno doprinose razvoju i primjeni standarda i standardizacije u Crnoj Gori.

Kroz izlaganja i diskusiju, panelisti su ukazali na značaj primjene standarda MEST ETSI EN 303 645 kao ključnog koraka ka unapređenju sajber bezbjednosti IoT uređaja, jačanju povjerenja građana i privrede u digitalno okruženje, te usklađivanju sa savremenim evropskim praksama i regulatornim zahtjevima.

Preostale aktivnosti

U narednom periodu planirano je publikovanje vodiča: Mapa puta razvoja BIM-a u Crnoj Gori u julu 2026.godine.

Zaključak

Aktivnosti koje su realizovane tokom maja i juna 2026. godine, zahvaljujuci INDICO-GLOBAL projektu, potvrdile su značajan napredak u prepoznavanju ICT i digitalnih standarda u Crnoj Gori. Kroz međunarodnu saradnju, stručne edukacije, učešće u radu evropskih tijela za standardizaciju i dijalog sa institucijama u Crnoj Gori, akademskom zajednicom i privredom, postavljeni su važni temelji za širu primjenu evropskih ICT i BIM standarda. Ove aktivnosti predstavljaju važan doprinos digitalnoj transformaciji, jačanju nacionalnih kapaciteta i usklađivanju Crne Gore sa evropskim standardima i praksama.

ISME poziva sve zainteresovane predstavnike privrede, akademije i institucija da se uključe u projektne aktivnosti, doprinesu razmjeni znanja i aktivno učestvuju u razvoju digitalnog ekosistema u Crnoj Gori.

Kontakt: Rada Koprivica: rada.dondic@isme.co.me | Marina Jevric: marina.jevric@isme.co.me

Web: www.isme.co.me

Ovaj newsletter je pripremljen u okviru projekta InDiCo Global – Driving Digital Policies and ICT Standards Worldwide i ima za cilj informisanje javnosti o realizovanim aktivnostima i postignutim rezultatima.

**Funded by
the European Union**

THE CONSORTIUM

